

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1873, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga proposition om antagande af förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, dels väckt motion angående bestämmelser i afseende å nämnda beskattning.

Till Bevillnings-Utskottets behandling hafva Kamrarne hänvisat såväl Kongl. Maj:ts förenämnda nådiga proposition (N:o 44) med förslag till förordning angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, som en inom Andra Kammaren af *Herr C. A. Larsson* väckt motion (N:o 187) med förslag till bestämmelser i afseende på nämnda beskattning, i anledning hvaraf Utskottet nu går att afgifva betänkande i detta ämne.

Af den nådiga propositionen inhemtas, att i anledning af Riksdagens skrifvelse den 11 Maj 1869, hvaruti Riksdagen dels anmält sitt beslut om införande af beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, att från den 1 Juli innevarande år utgå med belopp, som för tiden intill den 1 Juli 1885 bestämdes att efter hand stiga i förhållande till införseltullen å utländskt råsocker, dels ock, med förmälan att af de för beskattning af berörda näring i utlandet använda metoder den i Belgien antagna, som grundade sig på den utpressade eller urlakadé saftens mängd och egentliga vikt, syntes Riksdagen förenad med de minsta olägenheter och på samma gång, såsom fullt betryggande för statens rätt och medgifvande en särdeles enkel kontroll, ega bestämda företräden framför de öfriga methoderna, meddelat bestämmelser i afseende å beräkningen af den beskattningspligtiga sockerquantiteten uti hvit-

betssaft afsedd till sockerberedning, — Kongl. Maj:t, som delade Riksdagens åsigt om lämpligheten deraf, att ifrågavarande näring, till befrämjande af dess utveckling inom riket, för någon tid tillförsäkrades att ej utöfver vissa gränser åläggas beskattning, men ansåg fastställande af sättet för denna beräkning böra tills vidare anstå i afvaktan på erforderlig fullständig utredning rörande de i andra länder antagna beskattningsmethoders fördelar och olägenheter, den 15 Oktober 1869 utfärdat nådig kungörelse angående Riksdagens beslut i förenämnda hänseende och i sammanhang dermed anbefallt Kommerce-kollegium, att, efter åstadkommande af sådan utredning, som nyss är sagdt, till Kongl. Maj:t inkomma icke blott med yttrande rörande den lämpligaste grunden för beräkning af skatten å hvitbetssockertillverkningen utan ock med förslag till de på grund deraf erforderliga reglementariska stadganden; att med anledning häraf Kommerce-kollegium enligt erhållet nådigt bemyndigande uppdragit åt Adjunkten vid universitet i Lund, Filosofie Doktorn Johan Lang att på allmän bekostnad företaga en resa till Belgien, Frankrike och Tyska tullföreningens stater för inhemtande om kännedom om derstädes uti ifrågavarande hänseende använda beskattningsmetoder och olika kontroller, hvarefter, sedan Adjunkten Lang fullgjort detta uppdrag och afgifvit en omfattande berättelse om sina derunder gjorda iakttagelser, en särskild kommission, enligt Kommerce-kollegii hemställan, varit för utarbetande af förslag i ämnet tillsatt och den 28 September nästlidne år afgifvit underdånigt betänkande (hvilket betänkande jemte Adjunkten Langs reseberättelse blifvit bland Riksdagens ledamöter utdeladt) och i hvilket betänkande kommissionen, beträffande de viktigaste bland de i fremmande länder tillämpade metoder för hvitbetssockerbeskattning, hufvudsakligen anförde: att i de till Tyska tullföreningen hörande stater skatten utginge efter de till sockertillverkningen använda betornas vikt, hvilken, der råa betor användas, af kontrolltjenstemän utröntes omedelbart innan betorna inmatades i rif- och skärmaskinerna och der torkade betor utgjorde råmaterial, innan dessa fylldes i urlakningskärlden; att i Belgien, likasom i Nederländerna, beskattningen i sjelfva verket äfven vore en råvarubeskattning, ehuru skatten der bestämdes efter den utpressade saftens kvantitet och täthet eller egentliga vikt samt att den beskattningsmetod, som i Frankrike användes, vore en fabrikatbeskattning, men att, jemte det de färdiga sockerfabrikaten till kvalitet och kvantitet der noga bestämdes, saften jemväl mättes och provvades likasom i Belgien och Nederländerna och om det på grund deraf beräknade sockerutbytet befunnes öfverstiga det genom direkt uppvägning af den färdiga varan

utrönta, skatten bestämdes efter det förra, så att följaktligen saftens mätning och profning tjänade såsom en kontroll å det genom direkt uppvägning bestämda tillverkningsbeloppet;

att kommissionen, efter anställd jmförelse af de särskilda methodernas fördelar och olägenheter, uttalat den öfvertygelse, att åtminstone till en början, då skatten vore låg, statsverkets fördel både billigast och lättast bevakades genom beskattning af råvaran, samt att våra inhemska sockerfabrikanter heldre skulle underkasta sig de vid en låg skatt jmförelsevis ringa olägenheter, som en betbeskattning medförde, än dem, som af öfriga beskattningsmethoderna skulle blifva en följd; på grund hvaraf och då samtliga här i landet anlagde hvitbetssockerfabriker vore inrättade efter tyskt mönster och i allmänhet försedda med nutidens bästa apparater för tillgodogörande af betornas sockerhalt, kommissionen tillstyrkt, det skatten hos oss tills vidare måtte utgå efter de för sockertillverkningen afsedda betornas vigt i likhet med hvad i de tyska staterna skedde; hvarjemte kommissionen tillagt att, om man framdeles skulle vilja öfvergå till produktbeskattning eller annan beskattningsmethod, sådant då lättare kunde ske, sedan man hunnit förvärfva mera erfarenhet i hvitbetssockerindustrien samt en för skattekontrollen vid densamma erforderlig och med handteringens tekniska detaljer tillräckligt förtrogen personal hunnit uppfostras; samt

att Kommerce-kollegium, hörd öfver kommissionens betänkande med deruti innefattade, af kommissionen uppgjorda förslag dels till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket och dels till ordningsstadga för hvitbetssockerfabrikerna, uti afgifvet underdånigt utlåtande, i fråga om valet af beskattningsmethod erinrat om det af kommissionen upplysta förhållande, att af de efter år 1869 här i landet anlagda hvitbetssockerfabriker trenne voro inrättade för att medelst den s. k. diffusionsmetoden eller genom fint sönderskurna betors urlakning med vatten vinna betsaften, att enligt all sannolikhet flera fabriker komme att efter samma system här anläggas samt att för fabriker, som arbetade efter denna method, tillämpningen af den i Belgien gällande föreskrift, att saften, innan den blifvit profvad, hvarken finge försättas med några kemiskt på densamma inverkan ämnen eller uppvärmas öfver 40° Celsius, skulle utöfva ett högst menligt inflytande på fabrikationens gång och sannolikt nödga fabrikanterna att underkasta sig de betydliga uppoffringar, som vore förenade med öfvergång till annan tillverkningsmethod; hvarföre och då, på sätt kommissionen anmärkt, förevarande fråga genom nämnda förhållande kommit i en väsendtlig förändrad ställning emot 1869, då Riksdagen uttalat sig för den belgiska

methodens företråde och denna method numera vid nyssberörda förhållande måste anses medföra vida större olägenheter än den tyska jemte det densamma förutsatte mera invecklade och större sakkunskap kräfvande kontroller, kollegium på dessa och öfriga af kommissionen anförda skäl instämde i det slut, hvori kommissionen i fråga om valet af beskattningsmethod stannat.

På grund af den utredning som Adjunkten Langs reseberättelse och kommissionens betänkande innehålla, har Kongl. Maj:t, vid pröfning af ärendet, lika med Kommers-kollegium funnit den tyska methoden, enligt hvilken skatten beräknas efter de för sockertillverkning afsedda betornas vikt, vara framför de öfriga methoderna lämplig, att, åtminstone under nu instundande treåriga beskattningsperiod och till dess någon erfarenhet i ämnet hunnit härstädes utbilda sig, hos oss vinna tillämpning, hvarföre Kongl. Maj:t, — som vid granskning af kommissionens enligt nämnda method uppgjorda förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket funnit endast några mindre väsendtliga jemkningar böra deruti vidtagas, hufvudsakligen åsyftande att åt förordningens föreskrifter bereda större bestämdhet och bättre öfverensstämmelse, i vissa fall med gällande förordning om bränvinstillverkningen, och i andra med allmän lag, — föreslagit Riksdagen att antaga omförmälda författningsförslag, sådant det med deruti iakttagna nyssberörda jemkningar finnes den Kongl. propositionen bilagdt; hvarjemte Kongl. Maj:t meddelat, att, sedan Riksdagens beslut i ämnet blifvit känt, kommissionens förslag till ordningsstadga komme att företagas till särskild nådig pröfning.

Vid afgifvande af utlåtande i anledning af denna nådiga framställning, har Utskottet ansett sig böra först behandla frågan om sjelfva beskattningsmethod. Härvid får Utskottet fästa uppmärksamheten derpå, att, såsom här ofvan blifvit omförmäldt, Riksdagen år 1869 uttalat sig för den belgiska methoden, men då, såsom jemväl blifvit upplyst, detta sätt för skattebeloppets bestämmande icke skulle blifva tillämpligt för fabriker, inom hvilka den s. k. diffusionsmethod begagnas, hvilket är förhållandet med flera inom riket nyanlagda hvitbetssockerfabriker, samt antagande af ett sådant beskattningssätt alltså skulle medföra inskränkning i den frihet fabrikanten bör ega att vid sin handtering tillägna sig de tillverkningsmetoder, han för sig finner bäst och lämpligast, lärar såväl häruti som, i hvad kommissionen för öfrigt anført, ligga nog giltigt skäl för öfvergifvande af ifrågavarande beskattningsmethod. Beträffande den i stället af Kongl. Maj:t till grund för det framlagda författningsförslaget antagna betbeskattningen enligt tyska systemet, är

Utskottet af den åsigt, att, oafsedt omöjligheten att på den korta tid, som återstår innan hvitbetssockerbeskattningen enligt Riksdagens redan fattade beslut bör vinna tillämpning, åstadkomma ett praktiskt och antagligt förslag till författning med annan beskattningsmethod, fullt giltiga skäl förefinnas för antagande af den af Kongl. Maj:t föreslagna methoden, åtminstone under närmast förestående skatteperiod. Hänvisande till hvad kommissionen i detta afseende yttrat, inskränker sig Utskottet till att endast erinra om, att, då skatten under ifrågavarande period utgör ett jmförelsevis ringa belopp, det synes blifva nödigt att tillse, det kontrollen göres i möjligaste mån billig, så att icke en allt för stor andel af skatteinkomsten deraf medtages, och i detta hänseende har den tyska beskattningsmethodens framför de öfriga, som till antagande kunnat ifrågakomma, ett afgjort företräde. De olägenheter, som äro förenade med denna beskattningsmethod, äro äfven jmförelsevis obetydliga, så länge skatten utgår med ett belopp, som är ringa i förhållande till produktens eget värde.

Men om sålunda enligt Utskottets åsigt den föreslagna råvarubeskattningen för den närmaste framtiden bör antagas, så synes dock de olägenheter, som vid en ökad beskattning onekligen vidlåda denna method och hvilka olägenheter förnämligast bero deraf, att skattebeloppet utgår lika för betor, hvilkas halt af socker kan vara högst betydligt vexlande, göra det tvifvelaktigt, huruvida densamma bör för framtiden bibehållas. Det synes nemligen, som om en verklig produktbeskattning vore att föredraga, då den, såsom i hvarje fall rättvist drabbande den tillverkade varan, är den principiellt riktigaste, likasom den har praktiska fördelar deruti, att den lemna större frihet åt såväl betodlaren att odla den betsort, som för hans jord är den lämpligaste och hvarigenom han, oberoende af betornas absoluta sockerhalt, sättes i tillfälle att af en viss jordareal erhålla största myckenhet socker, som åt fabrikanter att välja mer eller mindre dyrbara tillverkningsmetoder samt afverka mer eller mindre sockerbetor. Huruvida de synnerligen svåra och invecklade kontroller, under hvilka denna beskattningsmethod i Frankrike tillämpas, äro från densamma oskiljaktiga, tilltror sig Utskottet visserligen icke att bedöma; men då bemödanden för närvarande göras att i Tyskland öfvergå till denna method och då densammas antagande med förenklade former lär vara ifrågasatt i Danmark, synes det Utskottet vara af vigt att redan från början uppmärksamheten riktas åt detta mål, hvarvid den erfarenhet, som under instundande beskattningsperiod kan vinnas rörande resultatet af den s. k. indirekta kontrollen med fabriksböcker och noggrannt beskrifven redskap torde kunna lemna

värderika bidrag, likasom under tiden erforderlig öfning och tekniska insigter bör af kontrollpersonalen kunna vinnas. Af denna anledning har Utskottet ansett sig böra tillstyrka Riksdagen aflåtandet af en underdånig skrifvelse i detta syfte; hemställande Utskottet i enlighet med det nu anförda,

1:o att Riksdagen, med antagande för den nu ingående skatteperioden af den beskattningsmethod för hvitbetssockertillverkningen, hvarpå det af Kongl. Maj:t framlagda författningsförslaget är grundadt, måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, innan den af Riksdagen beslutade förhöjning i hvitbetssockerbeskattningen kommer att ega rum, täcktes tillse, huruvida icke en produktionsbeskattning af hvitbetssockertillverkningen med mindre invecklade och kostsamma kontrollåtgärder, än de i Frankrike med denna method förknippade, kan låta sig tillvägabringas, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta förslag till en sådan beskattning.

Vidare har Utskottet ansett sig här böra till besvarande upptaga Herr C. A. Larssons motion, hvaruti han föreslagit, dels »att Riksdagen ville med afslag å Kongl. Maj:ts nådiga proposition N:o 44, besluta det hvarje nyhyggd sockerfabrik, afsedd att förädla svenska sockerbeter eller andra jordfrukter, skall vara fri från all annan skatt än vanlig bevillning under tre år från det samma fabrik börjat sin tillverkning», dels »att, der beslutad beskattning å betsocker bör ega rum, sockerhalten må bestämmas till fem procent af betans vikt samt att någon annan kontroll öfver tillverkningen icke må bestämmas än den, som förekommer uti 9 § af det Kongl. förslaget till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, dock med uteslutande af ordet »Öfverkontrollör».

I afseende å skälen för dessa förslag torde Utskottet få hänvisa till motionen och vill här allenast meddela, att, enligt Kongl. Maj:ts förslag till förordning om hvitbetssockerbeskattningen, sockerutbytet blifvit beräknadt till $7\frac{1}{2}$ % af betornas vikt samt att den af motionären åberopade 9 § i nämnde författningsförslag har följande lydelse:

»Mom. 1. Fabrikant åligger att öfver tillverkningens gång föra sådan bok, att derur med lätthet kan inhemtas, huru mycket af särskilda sockerfabrikater vunnits efter de vid fabriken afverkade betorna, äfvensom i öfrigt sådana upplysningar erhållas, som för upprättande af en tillförlitlig statistik öfver hvitbetssockerindustrien erfordras; och vare

fabrikant skyldig ställa sig till efterrättelse de föreskrifter i afseende å bokens anordning och förande, som, chefen för den i nästföregående § omförmälda kontrollbyrå meddelar.

Mom. 2. Nämnda bok skall, när helst så påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör, under hvars inseende fabriken är ställd».

Hvad beträffar förslaget om skattefrihet för nyanlagda fabriker under tre år får Utskottet deremot erinra, att, utom den tvekan, som skulle kunna uppstå, om och till hvad vidd en hvitbetssockerfabrik är nyanlagd, ett dylikt förslag om skattefrihet för nyanlagda fabriker väcktes vid 1869 års riksdag, då hvitbetssockerbeskattningen beslutades, men att Riksdagen, med afslag å samma förslag, beslöt beskattning för all hvitbetssockertillverkning inom landet utan undantag; att genom bifall till förslaget de äldre betsockerfabrikerna skulle försättas i ett ofördelaktigt förhållande för täflan med dylika skattefria nya fabriker, isynnerhet om dessa komme att anläggas i de förras omedelbara grannskap; och att en sådan olikhet i beskattningen af samma näring fördenskull icke synes Utskottet vara hvarken med rättvisa eller billighet öfverensstämmande, likasom den icke heller visat sig behöflig i andra länder, der hvitbetssockerindustrien likväl nått en högst betydlig utveckling. Utskottet anser sig fördenskull icke kunna biträda motionärens förslag i denna del; och då Utskottet, af skäl, som här nedan vid redogörelsen för den af Utskottet vidtagna ändring i författningsförslagets § 2 synas, uttalat sig för ett sockerutbyte af $6\frac{1}{4}$ % af råvarans vikt; samt Utskottet icke ansett den af motionären ifrågasatta kontroll medföra erforderlig säkerhet för statens rätt till utbekommande af den stadgade skatten, utan i detta hänseende funnit sig böra omfatta de af Kongl. Maj:t härutinnan föreslagna kontrollföreskrifter; har Utskottet icke heller kunnat tillstyrka motionen i dessa delar, hvarföre Utskottet hemställer,

2:o att Herr C. A. Larssons förevarande motion icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Vid behandlingen af författningsförslaget har Utskottet ansett nödigt att i afseende å artikeln IV, angående ansvarsbestämmelser och artikeln V, innefattande föreskrifter rörande författningens verkställighet, på sätt i 47 § Riksdags-ordningen sägs, till öfverläggning med Lag-Utskottet sammanträda; och kommer det sålunda sammansatta Utskottet, jemlikt nyssberörda grundlagsparagraf, att i dessa delar af författningsförslaget, hvilka detsamma handlagt, afgifva särskildt utlåtande, hvilket Bevillnings-utskottet ansett sig här

3:o böra hos Riksdagen anmäla.

I afseende å de delar af författningsförslaget, hvilka Bevillnings-

Utskottet behandlat har Utskottet vid en del paragrafer vidtagit åtskilliga förändringar och Utskottet går nu att redogöra för dessa och skälen till desamma, dervid följande förslaget paragrafföljd.

§ 2.

Uti denna § hade i Kongl. Maj:ts nådiga förslag det enligt § 1 beskattningspligtiga råsockret beräknats efter de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att en centner råa (ej torkade) hvitbetor antagits lemna ett utbyte af sju och ett halft skålpund, och en centner torkade hvitbetor ett utbyte af trettiosju och ett halft skålpund råsocker. Den här ofvan omförmälda kommissionen, i hvars förslag i denna del ingen förändring af Kongl. Maj:t vidtagits, har i förenämnda hänseende yttrat: att i vårt land man i allmänhet ännu har ganska ringa erfarenhet om utbytet af de här odlade betorna, men att, af hvad kommissionen kunnat inhemta om här vunna fabriksresultater, samt med ledning af de undersökningar rörande sockerhalten, som blifvit anställda å hvitbetor, odlade i särskilda delar af landet, kommissionen ansåge, att ett utbyte af $7\frac{1}{2}$ procent råsocker utaf mörkare färg än N:o 18 å den Holländska standarden tillsvidare kunde antagas såsom ett lämpligt medeltal för de delar af vårt land, i hvilka hvitbetssockertillverkningen för närvarande bedrifves. Utskottet anser sig likväl härvid böra erinra; att, då hvitbetssockerindustrien inom landet först under de sednaste åren uppstått med undantag af en enda fabrik, som haft en längre tillvaro, så kan man icke ännu ega någon tillförlitlig erfarenhet rörande det utbyte, som af svenska betor i medeltal för en längre period verkligen kan erhållas, helst den absoluta sockerhalten icke derå är någon säker mätare. Men erfarenheten från andra länder har dock visat, hvad äfven landbrukets naturvetenskapliga grunder gifva vid handen, att en flerårig dyrbar odling är nödvändig för att bringa åkerjorden i det skick, att hon kan gifva betor, som på en gång äro sockerrika och befriade från andra främmande salter samt derigenom fullt lämpliga för sockertillverkning, hvilket är af synnerlig vikt då råvarubeskattning eger rum. Utskottet har äfven sökt inhemta upplysning om det utbyte af råsocker, som vid de hittills i verksamhet varande svenska fabriker vunnits, och dervid erfarit, huru detta utbyte, som på skiljda ställen utfallit ganska olika och äfven vexlat under loppet af de månader, hvarunder afverkningen pågått, icke på något ställe, med undantag af den förut omordade äldre fabriken, uppgått till den af Kongl. Maj:t föreslagna siffra, utan i allmänhet vexlat emellan 6 och 7 procent. Under sådana förhållanden

och då Utskottet anser att skatten, särdeles i början af författningens tillämpning, bör vara i möjligaste mån lindrig, synes det Utskottet att den föreslagna utbytessiffran af $7\frac{1}{2}$ procent är högre än hvad för närvarande torde vara fullt billigt. För en nedsättning i densamma talar äfven exemplet från Preussen, der vid betbeskattningens införande denna siffra sattes ganska lågt och sedermera i mån af kulturens och industriens utveckling småningom höjdes. Med afseende å alla dessa omständigheter, har Utskottet ansett utbytet af råa betor kunna lämpligen bestämmas till $6\frac{1}{4}$ procent, motsvarande en skatt af 10 öre per centner afverkade betor. Med bibehållande af det utaf kommissionen antagna förhållande mellan utbytet af råa och af torkade betor skulle alltså det sistnämnda bestämmas till $31\frac{1}{4}$ procent, motsvarande 50 öre per centner betor.

§ 5.

Den i mom. 1 af denna § i Kongl. Maj:ts förslag stadgade tid af 2 månader, hvarinom anmälan skall ega rum, i afseende å fabrik, som första gången efter den 1 Juli innevarande år sättes i gång, har Utskottet ansett kunna inskränkas till *en* månad, då denna tid synes lemna rådrum nog åt Konungens Befallningshafvande att förordna angående den i § 6 bestämde besigtning.

Vidare har Utskottet ansett det i mom. 3 förekommande stadgande, att, om apparater och kärl anskaffas nya eller förändras, anmälan enligt mom. 1 skall ske innan sådana anskaffade eller förändrade kärl få användas, möjligen kunna föranleda dertill, att, om nödiga mindre reparationer under pågående betafverkning för fabrikationens fortgång blefve erforderliga, fabrikanten skulle nödgas afbryta hela verksamheten i fabriken intill dess han hunnit göra anmälan om och erhålla bevis öfver anmälan af dylik reparation; och har Utskottet till förekommande häraf ansett tillräckligt, att anmälan om sådana under pågående betafverkning skeende förändringar inlemnas till kontroll-tjenstemannen och att så snart sådant skett den förändrade redskapen må användas; hvarföre Utskottet sönderdelat detta moment i 2:ne, af hvilka det ena afser sådana utvidgningar eller betydligare reparationer och förändringar inom fabriken, som i allmänhet endast ifrågakomma under tiden mellan de särskilda tillverkningsperioderna och för hvilka en »ofördröjlig» anmälan ej torde vara behöflig, endast den sker i den ordning §:s första moment stadgar, hvaremot det sednare momentet afser andra mindre förändringar eller anskaffningar under pågående betafverkning.

§§ 8, 11 (9 i Kongl. Maj:ts förslag) och 13.

Då Utskottet ansett att det fullständiga omnämmandet af den särskilda för kontroll å tillverkningsavgifter inrättade byrå lämpligast finner sin plats i § 13 i stället för i § 8, har Utskottet vidtagit denna förändring samt såsom följd deraf hänvisat till § 13 i såväl § 8, som i den uti Kongl. Maj:ts förslag under nummer 9 intagna paragraf, hvilken Utskottet med afseende på såväl dess eget, som de båda närmast efter densamma följande §§:s innehåll ansett böra införas näst framför § 12, i anledning hvaraf §§ 10 och 11 i Kongl. Maj:ts förslag blifvit till ordningsnummer uppflyttade.

§ 9 (§ 10 i Kongl. Maj:ts förslag).

Då Utskottet ansett den i § 25 intagna föreskrift derom, att fabrikant, som under tjugu på hvarandra följande arbetsdygn i medeltal per dygn afverkat mer än en femtedel utöfver hvad han hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i föreskrifven ordning anmält, genast skall ställa fullgod säkerhet för det emot tillökningen svarande skattebeloppet, rätteligen icke hafva sin plats i § 25 bland ansvarsbestämmelserna utan i denna § 10, har Utskottet här intagit nämnde föreskrift under särskildt moment näst efter det fjerde; derjemte har Utskottet i mom. 1 vidtagit en nedflyttning af punkten *c*) så att den blifvit punkten *e*), samt i mom. 4, till förtydligande af hvilka uppgifter, som här afses, enär sådana jemväl på grund af § 5 skola lemnas, infört orden »enligt denna §» näst efter order »förut».

§ 10 (§ 11 i Kongl. Maj:ts förslag).

Denna § innehåller enligt Kongl. Maj:ts förslag att, om afverkning af hvitbetor icke börjas inom fem helgfria dygn efter den i fabrikanstens anmälan uppgifna tid eller under den uppgifna tillverknings tiden någon gång afbrytes under längre tid än fem helgfria dygn utan att vådeld eller annan svårare olyckshändelse dertill varit vållande eller före den uppgifna tiden afslutes, utan att detta minst åtta dagar förut blifvit hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmälldt, fabrikannten skall vara skyldig ersätta all den kostnad för kontrollen vid hans fabrik under den tid betafverkningen der icke egt rum, som staten kan komma att vidkännas; men då denna föreskrift synts Utskottet möjligen lemna rum för olika

uppfattning om hvad som i dylika fall skall anses utgöra kostnaden för denna kontroll, har Utskottet ansett lämpligare att, i likhet med hvad i gällande bränvinstillverkningslag är stadgadt för enahanda fall, föreskrifva att fabrikanten under ofvanberörda förhållanden skall vara skyldig ersätta arvode till uppsyningsmännen, och i denna syftning förändrat §.

§ 15.

Enligt denna § i Kongl. Maj:ts förslag skall uppsyningsman då han är i tjänstgöring åtnjuta af staten *fem* Riksdaler om dagen samt resekostnadsersättning enligt ordningsstadgan, hvarjente i mom. 3 af § stadgas, bland annat, att fabrikanten skall vara skyldig att åt den eller dem bland kontrollpersonalen, som sådant önska, anskaffa lämplig kost emot en ersättning af 1 R:dr 50 öre om dagen för hvarje person. Utskottet har emellertid varit af den åsigt att, på samma sätt som i fråga om kontrollen å bränvinstillverkningen är stadgadt, fabrikant bör kostnadsfritt förse kontrollpersonalen äfven med kost samt af detta skäl nedsatt arvodet för uppsyningsmännen till fyra R:dr om dagen. I följd häraf hafva mom. 1 och 2 blifvit omflyttade.

§ 19.

Uti Kongl. Maj:ts förslag finnes i denna § såsom ett åliggande för fabrikanten upptaget att jemväl vidtaga sådana anordningar, att den med betornas uppvägning sysselsatte kontrolltjenstemannen är i möjligaste mån skyddad för väta, köld och drag; men då detta stadgande synes Utskottet synnerligen obestämdt och i följd deraf torde lemna rum för olika uppfattning angående hvad i förenämnda hänseende kan af fabrikanten fordras, samt då kontrolltjenstemannens billiga anspråk härutinnan torde få anses tillbörligen tillgodosedda genom det i § derjente förekommande stadgandet om skyldighet för fabrikanten att i fabriken till kontrollpersonalens förfogande ställa ett behörigen uppvärmdt och upplyst rum, beläget omedelbart invid vägen och så inrättadt att derifrån kan öfvervakas ej mindre vägen än inmatningen i rif- eller skärmaskinerna eller, i fabrik, der torkade betor förarbetas, fyllandet af urlakningskärlen; har Utskottet af nämnda skäl ur § uteslutit förstberörda åliggande för fabrikanten.

§ 39.

§ 39 i Kongl. Maj:ts förslag lyder: »Hvad i denna författning blifvit stadgadt om sockertillverkning af hvitbetor, gälle äfven om sådan tillverkning af andra sockerhaltiga rotfrukter».

Denna § har Utskottet alldeles uteslutit af skäl, att den beskattning, som år 1869 beslöts, icke afsåg annat än sockertillverkning af hvitbetor och att § 2 i författningsförslaget, hvari antages ett utbyte af 7½ eller enligt Utskottets förslag 6¼ %, icke lärer vara tillämplig för andra sockerhaltiga rotfrukter.

I stället för den af nyssberörda anledning uteslutna § 39 i Kongl. Maj:ts förslag till författning har Utskottet under § 39 infört ett stadgande, afsedt att göra tillverkning af hvitbetssirup för eget husbehof till ett årligt belopp af 50 centner råa betor skattefri, enär Utskottet ansett det vara obilligt att förhindra en betodlare att, om han så finner för godt, för eget behof förädla sin råvara, då här icke förefinnes samma skäl, som för förbudet af husbehofstillverkning af bränvin, nemligen faran i sedligt hänseende af en medgifven frihet.

I öfriga, nu icke särskildt omförmälda, af Bevillnings-Utskottet behandlade delar, samt med undantag för några mindre redaktionsförändringar, för hvilka anförande af särskilda skäl icke lärer erfordras, har Utskottet funnit sig böra tillstyrka Riksdagens bifall till det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget; och Utskottet hemställer alltså

4:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts nädiga Proposition icke kunnat oförändrad bifallas, må antaga bilagda förslag till Art. I, II, III och VI af förordning angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket.

Enligt § 9 i författningsförslaget åligger det hvitbetssockerfabrikant att ställa fullgod säkerhet för så stort belopp, som efter den af honom uppgifna medelafverkning per dygn fullt motsvarar tillverkningsafgift för tvänne månader; och om än detta stadgande för närvarande, då skatten är låg, icke kan anses medföra några synnerliga olägenheter för fabrikanten, blifver förhållandet dock annorlunda i mån som skatten ökas. Utskottet anser derföre särdeles önskvärdt, att lättnad i detta hänseende kunde beredas antingen genom medgifvande för fabrikant att i stället för den fordrade säkerheten inlägga den tillverkade varan å nederlag, eller på annat sätt, som Kongl. Maj:t kan finna vara betryggande för

statens säkerhet; och Utskottet har af denna anledning ansett sig böra hemställa,

5:o) att Riksdagen i dess förenämnda underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t jemväl måtte anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta tillse, huruvida någon lättnad kunde beredas fabrikant af hvitbetssocker i afseende på hans skyldighet att ställa säkerhet för skatten antingen genom beviljande af nederlagsrätt för den tillverkade varan eller på annat för statens rätt betryggande sätt, som Kongl. Maj:t kan finna lämpligt, samt att Kongl. Maj:t i sådant fall ville för Riksdagen härom framlägga förslag.

Stockholm den 5 Maj 1873.

På Utskottets vägnar:

GUST. AF UGGLAS.

Reservationer:

Vid punkten 2:

af Herrar *Rylander* och *Ola Andersson*: »Ehuru vi icke i allo kunnat dela Herr C. A. Larssons i förra delen af hans motion väckta förslag om tre frihetsår från beskattning för hvarje nyanlagd fabrik, så och då det är allmänt känt att fabrik, som anlägges på en ort, der förut betodling icke bedrivits, har att kämpa med många svårigheter dels innan jorden blifver befriad från de på betorna skadligt inverkan salter den innehåller, dels ock innan odlaren hunnit lära sig såväl rätta beredningen af jorden, som betornas ändamålsenliga skötsel, hafva vi ansett Herr Larssons motion i denna del hafva bort på det sätt bifallas,

att Riksdagen må medgifva att, der för socker-tillverkning af råa hvitbetor ny fabrik anlägges i ort, der förut hvitbetsodling icke i nämnbar mån bedrivits, Kongl. Maj:t må kunna meddela en sådan fabrik frihet från beskattning till hela eller någon del af skattebeloppet för ett eller högst två års tid.»

af Herr C. A. Jönsson: »Utskottets hemställan i punkten 2, att Herr C. A. Larssons motion icke måtte vinna Riksdagens bifall, har jag för min del icke kunnat fullkomligt biträda. Jag har nemligen trott att hvitbetssockerfabriker, som anläggas på orter, der sådana förut icke finnas och der betodlingen derföre är alldeles ny, kunna behöfva någon skattelindring för att komma till stånd, då, efter hvad Utskottet äfven upplyser, det erfordras en flerårig dyrbar odling för att bringa jorden i det skick att den gifver betor, som på en gång äro sockerrika och befriade från andra salter samt derigenom fullt lämpliga för sockertillverkning, i följd hvaraf den fabrikant, som för sin tillverkning nödgas begagna de mindre sockerrika och af främmande salter besvärade betor, som erhållas der odlingen nyss börjat, måste, under en beskattning, der ingen hänsyn toges till betornas olika sockerhalt, komma i en ofördelaktig ställning i jemförelse med de äldre fabrikanterna. Hvad man emot den föreslagna skattefriheten anfört är, att nya fabriker skulle kunna anläggas i samma trakt som de gamla och fräntaga dessa deras betor, för hvilka de alltid skulle kunna betala så mycket mer som skattelindringen utgör, men detta kan förebyggas genom att icke medgifva skattefrihet för andra nya fabriker än dem, som anläggas på orter der hvitbetssockerfabriker icke redan finnas eller icke så nära intill de äldre att de med dessa täfla vid betuppköp. Då, såsom bekant, råa betor icke kunna forslas någon längre väg, är en sådan inskränkning fullt betryggande för de äldre fabriker. Ett undantag i detta hänseende uppstår naturligtvis för fabriker, som begagna torkade betor, och jag har derföre trott att för dessa, som kunna förse sig med sitt råmaterial från hvad ort som helst och som derföre icke äro beroende af ofvannämnde svårighet i följd af en föga uppdrifven betodling, någon skattefrihet icke bör ifrågakomma. Med anledning af hvad jag nu anfört anser jag en skattefrihet för två år böra medgifvas för nya fabriker som för afverkning af råa hvitbetor anläggas i trakt, der förut icke finnes sådan hvitbetssockerfabrik; och hemställer, att Riksdagen måtte återremittera denna delen af Utskottets betänkande, på det att å lämplig plats i författningen må intagas en föreskrift i nu nämnda syftning.»

Vid punkten 4, i afseende å § 2:

af Herr Friherre Fock: »I Riksdagens underdåniga skrifvelse den 11 Maj 1869 yttras, att »Riksdagen funnit sig böra bereda denna sväfvande beskattningsfråga en snar lösning, på det å ena sidan måtte tillgodoses Statsverkets rätt att ej beröfvas en af sina förnämsta inkomstkällor och å

andra sidan hvitbetskulturen och hvitbetssockertillverkningen måtte för framtiden betryggas mot ovissa och möjligen våldsamma beskattningsåtgärder.

För uppnåendet af detta dubbla syfte anser jag likväl nödigt, att det af 1869 års Riksdag fattade beslut i fråga om skattens storlek nu vid tillämpningen göres till en full sanning, och att således den utgående skatten ej sättes lägre än $\frac{1}{5}$ af den införselafgift, som skulle hafva drabbat det tillverkade sockret, ifall det blifvit till riket infördt. I motsatt fall måste icke allenast staten gå i mistning af beräknad inkomst, utan äfven, hvad jag anser vara betänkligare, den inhemska näringen icke »för framtiden betryggas mot ovissa och möjligen våldsamma beskattningsåtgärder». — Sannolikheten för att sådana åtgärder kunna komma att vidtagas måste naturligtvis vara större i samma mån utbytessiffran sättes låg och lägre än hvad utbytet verkligen blifver vid de i verksamhet varande fabrikerna. Om nu äfven de vid dessa fabriker hittills vunna resultatene kunna gifva något stöd åt den af Utskottet antagna utbytessiffran, hvilket likväl icke fullkomligt är fallet, så synes mig likväl vara fullt antagligt, att i och med beskattningens införande ett större utbyte verkligen skall erhållas. En omedelbar följd af hvitbetssockertillverkningens beskattande på det nu föreslagna sättet måste nemligen blifva, att såväl vid sjelfva odlingen allt möjligt afseende fästes vid frambringandet af sockerrika betor, som att vid tillverkningen man kommer att bemöda sig att utdraga största möjliga sockermängd. Hvad denna sednare omständighet beträffar, så torde jag få fästa uppsamheten derå, att dels tekniken i detta hänseende gjort och fortfarande gör ständiga framsteg, dels att efter betbeskattningens införande man väl här, likasom i andra länder, der denna beskattningsmetod användes, kommer att före betornas uppvägning afskära de minst sockerrika delarne. Riktigheten af min åsigt härutinnan bekräftas äfven af erfarenheten i de tyska staterna, der hufvudsakligen just till följd af denna beskattningsmetod icke blott sockerrikare betor odlas utan äfven ett större utbyte erhålles än i Frankrike, der produktbeskattning eger rum.

Då enligt talrika, under flera år fortsatta undersökningar öfver svenska sockerbetor deras medelhalt af socker (10—11 procent) ej är betydligt lägre än hos de tyska, och då sockerutbytet inom de norra tyska staterna numera beräknas till $8\frac{1}{2}$ procent af betornas vikt, så synes mig den af Utskottet föreslagna utbytessiffran af $6\frac{1}{4}$ procent vara allt för låg, hvilken min åsigt icke heller egentligen motsäges af de redan erhållna resultatene vid de svenska hvitbetssockerfabrikerna. Men då jag å andra sidan, lika med Utskottet, anser af vikt att nämnda siffra

ej sättes allt för hög, så får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte bifalla Utskottets förslag med den förändring, att utbytessiffran för råa betor bestämmes till sju och för torkade betor till tretiofem procent af de invägda betornas vikt.»

Häruti instämma:

Herrar *Bennich* och *Wijk*.

I afseende å § 39:

af Herr Friherre *Ugglas*: »Genom att föreskrifva att till sirups-tillverkning till eget husbehof icke får af samma tillverkare användas mer än 50 centner hvitbetor årligen, stämpas såsom olaglig all sådan tillverkning af mer än 50 centner. Då emellertid tillverkning af sirup, som är vida skild från tillverkning af socker, icke bör förmenas någon, aldraminst då tillverkningen afser eget husbehof, hemställer jag, att Riksdagen väl behagade bifalla ifrågavarande §, men med den förändrade lydelse, att orden »dock må härvid icke af någon afverkas mera än 50 centner betor årligen» ur § uteslutas.»

Förslag

till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket.

Artikel I.

Om skattens beräkning och erläggande.

§ 1.

För all tillverkning af hvitbetssocker, som från och med den 1 nästkommande Juli inom riket sker, erlägges tillverkningsavgift i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor enligt den i § 2 bestämda grund antagas hafva lemnat; och skall, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 15 Oktober 1869, denna avgift till den 1 Juli 1876 utgöra en femtedel af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i världshandeln antagna Holländska standard.

§ 2.

Det enligt § 1 beskattningspligtiga råsockret beräknas efter de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att en centner råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemna ett utbyte af *sex och ett fjerdedels* skålpund och en centner torkade hvitbetor ett utbyte af *tretioett och ett fjerdedels* skålpund råsocker.

§ 3.

Inom fjorton dagar efter slutet af hvarje kalendermånad, under hvilken afverkning af hvitbetor vid sockerfabrik egt rum, skall till-

verkningsafgift, beräknad efter vigten af de under samma månad, på sätt i § 16 sägs, till afverkning invägda hvitbetor, erläggas i landt-ränteriet i det län, der fabriken är belägen.

§ 4.

Afskrifning eller återbetalning af tillverkningsafgiften eger icke rum i anledning deraf, att de upphängda hvitbetorna, eller deraf framställda fabrikater blifvit skadade eller förstörda.

Artikel II.

Om anmälan till hvitbetssockertillverkning och vissa andra fabrikantens åligganden.

§ 5.

Mom. 1. Minst en månad innan fabrik för tillverkning af hvitbetssocker första gången efter den 1 Juli innevarande år sättes i verksamhet, skall fabrikanten till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i det län, der fabriken är belägen, inlemnna skriftlig anmälan, innehållande noggranna uppgifter beträffande:

- a) fabriken belägenhet;
- b) de särskilda till densamma hörande byggnader;
- c) förvaringsrummen för så väl betor som de särskilda fabrikaterna;
- d) de egentliga fabrikslokalerna;
- e) de fasta apparater, som tjena till betornas tvättning, rifning eller skärning samt torkning, der sådan användes, äfvensom till saftens utpressning eller urlakning och
- f) de kärl, som äro afsedda för saftens skedning och kokning, äfvensom för klarning; skolande kannerymden af hvart och ett af dessa kärl derjemte vara angifven.

Mom. 2. Vid denna anmälan skall vara fogad planritning öfver samtliga fabrikslokalerna, å hvilken finnes tydligt angifvet hvarje lokals ändamål, samt hvarst ofvannämnda apparater och fasta kärl äro uppställda.

Mom. 3. Alla inom fabriken sedermera vidtagna förändringar i afseende å så väl de byggnader, lokaler, apparater och kärl, hvarom i nästföregående mom. 1 sägs, som å uppställningen af dessa apparater och

kärl, skola likaledes, i den ordning och på sätt i mom. 1 och 2 af denna § stadgas, hos Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande skriftligen anmälas.

Mom. 4. Anskaffas under pågående betafverkning nya dylika apparater eller kärl eller förändras redan befintliga, må sålunda anskaffad eller förändrad redskap inom fabriken användas, så snart skriftlig anmälan derom, upprättad på sätt i nästföregående moment sägs och ställd till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, blifvit till vakthafvande uppsyningsmannen aflemnad; och åligger det uppsyningsmannen att sådan anmälan ofördröjligen till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända.

§ 6.

Mom. 1. Då anmälan, som i nästföregående § omförmäles, skett, låte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom sakkunnig person tillse, att anordningarne inom fabriken äro författningsenliga och de lemnade uppgifterna riktiga.

Mom. 2. Uppnätning af pannor och andra fasta kärl företages likväl endast, när särskilda omständigheter dertill föranleda, och vare i sådant fall fabrikanten pliktig att ställa nödigt antal arbetare samt erforderliga målkärl till besigtningssmannens förfogande.

Mom. 3. Vid den besigtning, som på grund af föreskriften i mom. 1 af denna § skall ega rum, åligger det fabrikanten att, på kallelse af besigtningssmannen, sjelf eller genom ombud vara närvarande; och skall öfver förrättningen föras protokoll i tvänne exemplar, som undertecknas ej mindre af fabrikanten eller hans ombud än af besigtningssmannen. Det ena exemplaret insändes af den sistnämnde till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och det andra tillställes fabrikanten eller hans ombud.

§ 7.

Å de i § 5 omförmälda fasta apparater och kärl skall fabrikanten låta anbringa ordningsnummer, och å de senare jemväl uppgift om kannerymden, allt efter föreskrift, som vid den i § 6 stadgade besigtning meddelas. Sålunda anbragta nummer och uppgifter skola af fabrikanten i behörigt skick underhållas.

§ 8.

Anmälan, som i § 5 mom. 1, 3 och 4 föreskrifves, skall inlemnas i tvänne exemplar.

Sedan den i § 6 omförmälda besigtning blifvit verkställd, förses båda exemplaren med Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes intyg derom, hvarefter det ena exemplaret återställles till fabrikanten, som är skyldig att, när så påfordras, hålla detsamma tillgängligt för vederbörande kontrolltjenstemän, och det andra insändes till den i § 13 omförmälda kontrollbyrå.

Detsamma gälle ock om den planritning, som i § 5 mom. 2 omförmäles.

§ 9.

Mom. 1. Minst fjorton dagar innan fabrikant under något tillverkningsår, hvilket räknas från och med den 1 September det ena till och med den 31 Augusti det påföljande året, börjar afverkning af hvitbetor, skall han hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen uppgifva:

a) stället, der afverkningen skall ega rum och dagen då den är ämnad att taga sin början;

b) huruvida afverkningen skall fortgå natt och dag eller endast om dagen;

c) huru stor vigt betor, råa eller torkade, som i medeltal är beräknad att i dygnet afverkas;

d) vid hvilken tid betafverkningen kan antagas komma att afslutas; samt

e) hvilken tillverkningsmetod kommer att följas.

Mom. 2. Samtidigt med aflemnandet af förenämnda uppgifter skall fabrikanten hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ställa fullgod säkerhet för så stort belopp, som, efter den af honom uppgifna medelafverkning per dygn, fullt motsvarar tillverkningsafgift för tvänne månader.

Mom. 3. Varder den i nästföregående moment omnämnda säkerhet af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godkänd och finnes ej heller i annat afseende hinder för handteringens utöfvande möta, meddele Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fabrikanten tillståndsbevis för tillverkningens företagande.

Mom. 4. Inträffa, sedan den i mom. 1 omförmälda anmälan blifvit inlemnad, förhållanden, som göra afvikelse i ett eller annat hänseende från fabrikantens hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förut enligt denna § gjorda uppgifter nödig, vare fabrikanten jemväl pligtig sådant ofördröjligen hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen uppgifva, samt att, då fråga är om ökad afverkning per dygn, för det emot tillverkningen svarande skattebeloppet ställa fullgod säkerhet, på sätt i mom. 2 stadgas.

Mom. 5. Har under tjugu på hvarandra följande arbetsdygn i medeltal per dygn afverkats mer än en femtedel utöfver hvad beräknadt blifvit uti den enligt mom. 1 eller 4 gjorda skriftliga anmälan, ställe fabrikanten genast fullgod säkerhet för det mot den ökade afverkningen svarande skattebeloppet.

Mom. 6. De i mom. 1 och 4 föreskrifna uppgifter ingifvas i 3:ne exemplar, af hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande behåller ett, öfverlemnar ett till vederbörande öfverkontrollör för att af honom, efter derom tagen kännedom, tillställas uppsyningsmännen vid fabriken, samt öfversänder det tredje, försedt med uppgift om den godkända säkerheten, då sådan erfordras, till den i § 13 omförmälda kontrollbyrån.

§ 10.

Om afverkning af hvitbetor icke börjas inom fem helgfria dygn efter den i fabrikantens anmälan uppgifna tid eller under den uppgifna tillverkningstiden någon gång afbrytes längre än fem helgfria dygn, utan att vådeld eller annan svår olyckshändelse dertill varit vållande, eller före den uppgifna tiden avslutas, utan att detta minst åtta dagar förut blifvit hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmaldt, vare fabrikant skyldig ersätta det till uppsyningsmännen vid hans fabrik utgående arvode, för den tid betafverkning der icke egt rum.

§ 11.

Mom. 1. Fabrikant åligger att öfver tillverkningens gång föra sådan bok, att derur med lätthet kan inhemtas, huru mycket af särskilda sockerfabrikater vunnits efter de vid fabriken afverkade betorna, äfvensom i öfrigt sådana upplysningar erhållas, som för upprättande af en tillförlitlig statistik öfver hvitbetssockerindustrien erfordras; och vare fabrikant skyldig ställa sig till efter rättelse de föreskrifter i afseende å bokens anordning och förande, som chefen för den i § 13 omförmälda kontrollbyrå meddelar.

Mom. 2. Nämda bok skall, när helst så påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör, under hvars inseende fabriken är ställd.

§ 12.

Fabrikant ställe sig för öfrigt till efter rättelse hvad den här nedan i § 14 omnämnda ordningsstadga för hvitbetssockerfabrikerna om hans ålig-

gande innehåller, samt de föreskrifter öfverkontrollör i enlighet med densamma meddelar.

Artikel III.

Om tillsyn vid hvitbetssockerfabrik.

§ 13.

Öfverinseendet öfver hvitbetssockerbeskattningen i riket utöfvas af chefen för *den för kontroll å tillverkningsafgifter inrättade särskilda byrå.*

§ 14.

Mom. 1. Närmaste kontrollen vid hvarje fabrik för tillverkning af hvitbetssocker skall under inseende af en utaf Kongl. Maj:t tillförordnad öfverkontrollör utöfvas af särskilda, vid fabriken anställda edsvurna uppsyningsmän, hvilka, så snart tillståndsbevis, hvarom i § 9 mom. 3 sägs, blifvit fabrikant meddeladt, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utses. I fabrik, der afverkning af betor eger rum oafbrutet natt och dag, skola uppsyningsmännen till antalet i allmänhet vara tre, men, der afverkningen försiggår endast om dagen, två. Uppsyningsmännens antal kan dock ökas derutöfver, i fall omständigheterna någorstädes skulle göra en strängare kontroll nödvändig.

Mom. 2. Der så lämpligen ske kan, uppdrages inseendet öfver flere fabriker åt en gemensam öfverkontrollör.

Mom. 3. Öfverkontrollörers och uppsyningsmäns närmare åligganden bestämmas i en af Kongl. Maj:t utfärdad ordningsstadga för hvitbetssockerfabriker i riket.

§ 15.

Mom. 1. Ersättningen till öfverkontrollör bestämmes af Kongl. Maj:t efter omfattningen af hans göromål.

Mom. 2. Då uppsyningsman är i tjänstgöring åtnjuter han af staten *fyra* riksdaler om dagen i arvode samt resekostnadsersättning enligt ordningsstadgan.

Mom. 3. Dessutom erhålla uppsyningsmännen af fabrikanten, utan ersättning, kost samt tvänne eller, i fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande

så finner nödigt, trenne eldade, städade samt med nödiga möbler och sängkläder försedda boningsrum, belägna i fabriken omedelbara närhet.

§ 16.

I fabriker, der råa betor afverkas, uppvägas betorna af uppsyningsmännen omedelbart innan de bringas i rif- eller skärmaskinerna samt i den mån afverkningen fortgår. I fabrik åter, hvarest torkade betor förarbetas, uppvägas dessa vid införandet i den afdelning af fabriken, i hvilken urlakningskärlen finnas.

§ 17.

Å sön- eller helgedag emellan klockan 6 om morgonen och klockan 6 om aftonen må uppvägning eller afverkning af betor å rif- eller skärmaskiner, eller fyllning af urlakningskärl, icke ega rum.

§ 18.

För betornas uppvägning vare fabrikant skyldig att anskaffa och underhålla våg efter fastställd modell, äfvensom nödiga vigter. Vågen anbringas i fabrik, der råa betor afverkas, i närheten af rif- eller skärmaskinerna, samt i fabrik, hvarest torkade betor förarbetas, vid ingången till den afdelning af fabriken, i hvilken urlakningskärlen äro uppställda, allt på sätt öfverkontrollören eger närmare bestämma. Allt arbetsbiträde, som erfordras för betornas framskaffande till och bortförande från vågen äfvensom för uppvägningen, lemnas af fabrikanten.

§ 19.

Fabrikanten åligger jemväl att i fabriken till kontrollpersonalens förfogande ställa ett behörigen uppvärmdt och upplyst rum af minst 100 kvadratfots golfyta, hvilket bör vara beläget omedelbart invid vågen och så inrättadt, att derifrån kan öfvervakas ej mindre vågen än inmatningen i rif- eller skärmaskinerna, eller i fabrik, hvarest torkade betor förarbetas, fyllandet af urlakningskärlen. Den närmare beskaffenheten af detta rum och de möbler, hvarmed detsamma bör af fabrikanten förses, bestämmas i ordningsstadgan.

Artikel IV.*Ansvarsbestämmelser.*

§ 20.

Artikel V.*Föreskrifter rörande författningens verkställighet.*

§ 35.

Artikel VI.*Allmänna bestämmelser.*

§ 38.

Med fabrikant menas öfverallt i denna författning den, som i egen-
skap af egare, innehafvare, disponent eller verkställande direktör, har
högsta inseendet öfver fabriks skötsel och till hvilken derföre det i §
9 mom. 3 omförmälda tillståndsbevis är stäldt.

§ 39.

*Denna författning skall icke ega tillämpning å sådan tillverkning af
sirup, som kan ega rum allenast för eget husbehof med användande af hvit-
betor, dem tillverkaren själf odlat; dock må härvid icke af någon afverkas
mer än 50 centner betor årligen.*

Rättelse

i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 14.

sid. 18, rad. 6 uppfifrån står: upphängda hvitbetorna,
läs: uppvägda hvitbetorna,
